

UVOD

Sigmund Frojd, rođen je u Frajbergu, današnjem Priboru, u Moravskoj. Pozat je kao utemeljivač psihoanalize.

Porijeklom je Jevrejin iz ne baš imućne porodice. Sa četiri godine njegova porodica se nastanjuje u Beču. Posle sjajnog školovanja, 1876. u laboratoriju fiziologa Brikea, gdje nastavlja istraživanja u vezi sa anatomskom patologijom i fiziologijom nervnog sistema kod čovjeka. Razvija prijateljstvo sa J. Broj erom, koji je od njega stariji godina. Nakon studija medicine, 1883, stupa u psihijatrijsku službu. Zadužen za studiju o kokainu, otkriva, 1884, njegove analgetske odlike, predosjeća njegova anesteziološka svojstva i iskušava ga na sebi. Jedna mu stipendija omogućuje da 1885. ode u Pariz na staž kod Sarkoa u Salpetrijeru. Tamo po smatra manifestacije hysterije i efekte hipnoze i sugestije. Sa privatnom praksom počinje 1886. godine.

U oktobru 1886. god. ženi se Martom Bemajs, sa kojom je vjeren od 1882. godine. Ona će mu roditi šestoro djece, među kojima Anu, rođenu 1895, kojać ga cijeli život pratiti i specijalizovati se za dječju psihoanalizu. Frojd sebi stvara klijentelu među "nervno oboljelima", većinom od hysterije, koje liječi, kao što se u to vreme obično činilo, elektroterapijom i hipnozom. Prevod Berhajmove knjige O sugestiji i hipnotičkim i budnim stanjima objavljuje 1888. godine. U 1895, odustaje od hipnoze u korist metode slobodnih asocijacija i objavljuje, u saradnji sa Broj erom, Studije o hysteriji, djelo veoma loše primljeno u medicinskim krugovima. Tu već nalazimo osnovne principe psihoanalize, pojmove nesvjesnog, supstitucije, negacije, odbacivanja. Tokom 1896. raskida svoju saradnju sa Broj erom.

Nakon Frojda, svijest predstavlja samo dio psihološkog života, čiji se drugi dio, odlučujuć, nalazi u nesvjesnom. Frojd zasniva novu disciplinu, psihoanalizu i razvija novu koncepciju o čovjeku.

Sve stoje naprijed navedeno o Frojdu i njegovoj teoriji psihoseksualnog razvoja ličnosti, poslužiće nam kao uvod u razmatranje ovog rada.

Rad je koncipiran kroz nekoliko cjelina uz korištenje dostupne literature koja tretira navedenu oblast.

1. FROJDOVA TEORIJA LIČNOSTI

Frojdoва teorija ličnosti predstavlja jednu od najobuhvatnijih teorija. Jedna od čuvenih Frojdovih metafora kojom se služio da bi opisao psihički život jeste metafora o santi leda čiji manji dio, koji izranja iznad površine vode, predstavlja oblast svijesti, dok mnogo veća masa ispod površine vode, predstavlja oblast nesvjesnog.¹ On je smatrao da se u području nesvjesnog nalaze nagoni, strasti, potisnute ideje i osjećanja koji imaju kontrolu nad svjesnim mislima i postupcima pojedinca. S obzirom daje u psihologiji na prelomu XIX i XX vijeka dominirala ideja da je čovjekovo ponašanje uzrokovano svjesnim faktorima, zamisao o nesvjesnim korijenima duševnog života bila je veoma revolucionarna

Pored toga, ideja da je seksualni instikt djelatan u osobi od samog rođenja i da na presudan način oblikuje psihički život bila je prilično kontraverzna s obzirom na tadašnji duh vremena. S obzirom da se na djecu gledalo pre svega kao na nevinu i aseksualnu, ideja da razvoj tokom detinjstva podrazumeva faze pri čemu je osnovna karakteristika svake faze određena erogena zona, je bila nešto što javnost nije mogla lako da prihvati.

Prikaz Frojdove teorije može se dati kroz tri osnovne perspektive. Frojdovo učenje prvo obuhvata topiku ili topološku tačku gledišta, što je s vremenom preraslo u učenje o sklopu ličnosti. Druga perspektiva poznata je pod nazivom dinamička i treće stanovište se naziva ekonomskim.

1.1. Sklop ličnosti

U svojim radovima o psihologiji ličnosti Frojd je pre svega želio da opiše prostor (topos) koji je odgovoran za čovjekovo psihičko funkcionisanje. Njegova osnova ideja je da svijest ne gospodari svim

¹ Rot N. i Radonjić S.. Psihologija za II razred gimnazije, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Novi Sad, 1992., str.47.

duševnim zbivanjima, već nekim od njih upravlja nesvjesno. Prvobitno je, dakle, Frojd predložio topološki model, koji se zasnivao na podjeli mentalnog aparata na tri sistema: nesvjesno, predivjesno i svjesno. Vrlo brzo je uočio da je topološki model manjkav u ocrtavanju ljudske ličnosti, i počeo da gradi obuhvatnije gledište koje je manje opisivalo prostor, a više učesnike duševnog života koji na različite načine nastanjuju prostor duše i stupaju u složene odnose. Reč je o Frojdovom strukturalnom modelu i instancama ličnosti -Id, Ego i Superego.

Id (Ono)

Id, ili Ono, predstavlja najstariju instancu ličnosti i predstavlja onaj sadržaj sklopa ličnosti sa kojim se osoba rađa da bi se iz njega izdvojilo, u evolucionom smislu mlade Ja, Ego, a tek kasnije i Superego... Id je rezervoar duševne energije koji isporučuje snagu potrebnu za djelovanje druga dva sistema. Id funkcioniše po principu prijatnosti. Ne toleriše porast energije koji se doživljava kao nelagodno stanje napetosti.

Kada god je stepen napetosti u organizmu povišen, bilo kao rezultat spoljašnjeg ili unutrašnjeg razdraženja, ono djeluje tako da odmah prazni napetost i vraća organizam napetosti na nizak nivo energije.

Da bi ostvarilo svoj cilj tj. izbjeglo bol i steklo prijatnost Id raspolaže sa dva procesa. Prvi su refleksne radnje koje su urođene i automatske reakcije, kao što je kihanje na primjer, one istog trena smanjuju napetost. Organizam raspolaže brojnim refleksima kako bi savladao jednostavnije oblike razdraženja. Drugi način sticanja prijatnosti i izbjegavanja bola je kroz primarne procese koji podrazumijevaju otklanjanje napetosti kroz obrazovanje predstave objekta koji će ukloniti napetost. Na primjer, primarni proces snabdjeva gladnu osobu mentalnom slikom hrane. Najbolji primjer za primarni proces kod normalnih ljudi je san za koji je Frojd verovao da predstavlja ispunjenje ili pokušaj ispunjenja želja.

Za Id se može reći da je čuvstveno i primitivno, ne poznaje kategorije uzročnosti vremena i prostora, ne drži do protivrječnosti i zahtjeva neposredno zadovoljenje želja. Id je isključivo stanar nesvjesnog i nije dostupno svjesnom proučavanju. Ono malo što saznajemo o njemu saznajemo primjenom psihoanalitičkog metoda (tumačenje snova) ili razotkrivamo u neurotskim simptomima.

Ego (Ja)

S obzirom da primarni procesi nisu dovoljni da bi se smanjila napetost organizma jer evidentno gladna osoba ne može jesti mentalne predstave hrane, na scenu stupaju sekundarni psihološki procesi i tada počinje da se oblikuje sklop drugog sistema ličnosti, Ego ili Ja. Ego nastaje zato što potrebe organizma zahtjevaju odnos sa svijetom stvarnosti.

Da bi gladna osoba redukovala svoju napetost ona mora da zna razliku između slika hrane i aktuelnog opažanja hrane kakva postoji u spoljašnjem svijetu. Nakon ovog ključnog razlikovanja neophodno je pretvoriti sliku u opažanje, što se postiže lociranjem hrane u okolini.

Ključna razlika između Ida i Ega jeste što Id zna samo za subjektivnu stvarnost dok Ego pravi razliku između subjektivnog i stvari u spoljašnjem svijetu. Ego funkcioniše po principu realnosti i djeluje pomoću sekundarnog procesa. Cilj principa realnosti je da spreči praznjenje napetosti dok ne bude otkriven odgovarajući objekat za zadovoljenje potrebe. Sekundarni procesi podrazumijevaju realističko mišljenje i pomoću njih Ego pravi plan zadovoljenja potrebe koji testira nekom vrstom radnje da bi vidjelo hoće li djelovati ili ne. Tako dakle, gladna osoba razmišlja gdje bi mogla naći hranu i traži je na tom mjestu. To se zove testiranje realnosti.

Za Ego se može reći da je razumsko i civilizovano. Posredstvom sekundarnih procesa Ego nastoji da zadovolji porive Ida, ali na takav način koji će uzeti u obzir zahtjeve koje nameće stvarnost. Ego pokušava da udovolji potrebama Id a i umanjuje napetost, ali na način koji će u sebe uključiti procjenu mogućih posljedica koje mogu da nastanu iz izvršene radnje.

Pored toga, u realizovanju radnje Ego ima na umu i žaliteve unutrašnjeg glasa, savjesti (Superego). Dakle, može se zaključiti da Ego ima tri gospodara: nastoji da sprovede potrebe Ida u djelo,

udovoljava zahtevima spoljašnje realnosti i mora da se povinuje zahtjevima koji dolaze od treće instance ličnosti-Super ega.

Superego (Nad Ja)

Superego ili Nad Ja, je unutrašnji predstavnik tradicionalnih vrednosti i ideala društva protumačenih detetu i sprovedenih pomoću sistema nagrađivanja i kažnjavanja djeteta.

Super ego predstavlja moralno oružje ličnosti i zastupa više idealno nego realno, teži više savršenstvu nego zadovoljstvu.

Superego kao moralni sudija vladanja razvija se kao odgovor na nagrade i kazne roditelja. Da bi dobilo nagradu, a izbjeglo kaznu, dijete uči da upravlja svojim ponašanjem u skladu sa smjernicama koje mu daju roditelji. Sve ono zbog čega ga kažnjavaju, dijete ugrađuje u svoju savjest, koja predstavlja jedan dio instance Super ega. Sve što roditelji odobravaju i nagrađuju dijete ugrađuje u Ego-ideal, drugi dio Superega. Mehanizam pomoću kog se ovo dešava zove se hitrojekcija ili unošenje. Dete unosi moralne standarde roditelja. Savjest kažnjava osobu tako što je navodi da osjeća krivicu, a Ego- i dalje nagrađuje tako što je navodi da osjeća ponos.

Glavne funkcije Superega su da koči impulse Ida, naročito one seksualne i agresivne prirode, jer izražavanje tih impulsa društvo veoma osuđuje, da navede Ego da zamejni realističke ciljeve moralističkim i da teži savršenstvu. Superego je rigidno i nerazumno koliko i Id, ne dopušta odstupanja u sprovođenju svojih krutih moralnih obrazaca. Zajedničko za obe instance ličnosti jeste uticaj prošlosti na aktuelna zbivanja. LI meri u kojoj je Id fizičkog karaktera, u istoj meri je Superego društvenog i kulturnog karaktera. Oba podjednako nastoje prisiliti Ego da udovolji njihovim diktatima.

Uopšteno, Id se može smatrati biološkim ili iracionalnim stvaraočem ličnosti, Ego psihološkim ili racionalnim, a Super ego društvenim ili moralnim.

2. DINAMIKA LIČNOSTI

Dinamiku ličnosti Frojd opisuje kroz "igru sila koje se uzajamo udružuju ili ometaju". Ključni termin za objašnjenje dinamike ličnosti je sukob, tj. konflikt. Frojd je smatrao daje konflikt inherentan ljudskoj prirodi i da nema te analize koja može da ga iskorijeni. Iz različitih sukoba proizilaze: otpori, regresije, prigušivanje, potiskivanje, intelektualizacija, poricanje, sublimacija i ostalo.

Frojd je smatrao daje ljudsko ponašanje motivisano snažnim unutrašnjim silama koje je nazivao Fr ieb (u prevodu nagon, poriv, instinkt). Instinkt je svakako jedan od ključnih pojmova u objašnjenju ljudskog ponašanja. Instinkti su pokretački činioци ličnosti. Oni ne samo da nagone na ponašanje već određuju i njegov pravac. Instinkt sprovodi selektivnu kontrolu nad ponašanjem povećavanjem osjetljivosti osobe na određene vrste draženja.

Gladna osoba je osjetljivija na draži hrane, seksualno uzbuđena osoba je spremnija da odgovori na erotske draži.

Organizam naravno mogu da pokrenu i uticaji iz spoljašnjeg svijeta, ali je Frojd smatrao da središnji izvori razdraženja u dinamici ličnosti igraju manje važnu ulogu od urođenih instikata. Spoljašnje draži stavljaju pred pojedinca manje zahtjeva i svakako i traže manje zahtjevne oblike pri 1 ago davanja nego potrebe. Spoljašnje draži je moguće izbjeći, ali je nemoguće pobjeći od potrebe.

Frojd je smatrao da je instinkt količina duševne energije. Svi instinkti zajedno čine ukupnu sumu duševne energije koja je dostupna ličnosti. Kao što je ranije rečeno, Id je rezervoar ove energije, a isto tako i sedište instikata. Id se može smatrati instancom koja isporučuje psihološku snagu za odvijanje raznovrsnih operacija ličnosti.

Instinkt ima četiri karakteristične odlike: izvor, cilj, objekat i pokretačku silu. Izvor je tjelesno stanje ili potreba. Cilj je uklanjanje tjelesnog razdraženja. Cjelokupna aktivnost koja se javlja između želje i njegovog zadovoljenja podvedena je pod pojam objekta. Fo znači da objekat nije samo posebna stvar koja će zadovoljiti potrebu, već uključuje i cjelokupno ponašanje koje obezbjeđuje neophodnu stvar.

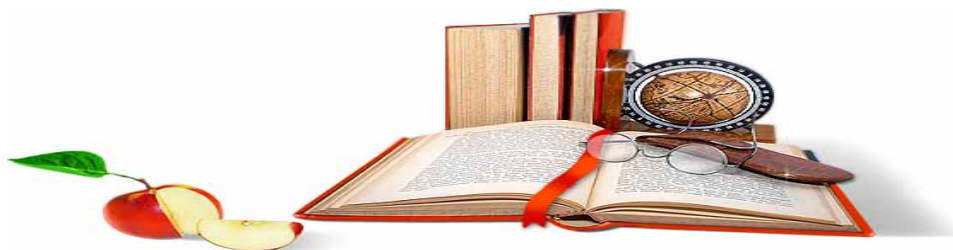
Sto se tiče broja instikata koji upravljaju ljudskim ponašanjem, Frojd je govorio o instinktu života (Eros) i instinktu smrti (Fanatos).²

² Božin A. Razvojna psihologija (1), NUBL, Banja Luka, 2008., str. 70.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com